OSTNÍK

Časopis Klubu kaktusářů v Ostravě

Číslo 423.
Ročník 42.
Říjen 2013

cenu Zlatý Alberto v roce 2013 získal Ing. Stanislav Stuchlík z Brna

Z naší činnosti

První přednášku po prázdninách představil dne 2. 9. 2012 Lumír Král o své cestě v roce 2012 po Chile a Argentině. Hned v úvodu schůzky však nastaly problémy s promítací technikou, stále se objevoval úzký, širokoúhlý obraz. Vše napravil Ing. Pavel Klouda po poradě nápovědy po telefonu. Problém byl v nastavení dataprojektoru, jak se však mohlo nastavení po Pobeskydí změnit, je mi záhadou. Po mírném zpoždění patřil úvod schůzky tradičně organizačním záležitostem. Následně se pustil do předvedení svých obrázků z cesty po Čile a Argentině přednášející Lumír Král. Cesta proběhla už lednu roku 2012. Tentokrát výchozím místem bylo město Cordoba v Argentině. Odtud následovala cesta do Čile přes přechod Paso de San Francisco, které leží v nadmořské výšce 4 726 m. Odskočení do Čile byl naplánován jen na týden, abychom zmapovali základní druhy rodu *Copiapoa*. Většina druhů roste kolem pobřeží, takže cesta vedla od hranice přes město Copiapó, do přístavního města Caldera. Následovala cesta na sever přes městečka Charaňal, Taltal, Paposo, Antofagasta až do přístavu Tocopilla. Prakticky jsme viděli nejznámější druhy jako *Copiapoa cinerascens*, *cinerea, columna-alba, calderana, haseltoniana*, *rupestris, longistaminea, lauii, krainziana, tenebrosa, solaris* a další. Viděli jsme i zástupce jiných kaktusů jako *Eulychnia iquiquensis, Trichocereus chiloensis var. zizkaanus, Neochilenia paucicostata, Pyrrhocactus hankeanus, Thelocephala esmeraldana* či *malleolata* a spoustu zajímavých skalniček. Následovala cesta zpět do Argentiny přes známé turistické městečko San Pedro de Atacama a nejsevernější přechod Paso de Jama. V druhé části přednášky pod názvem 100 obrázků z Argentiny, jsme viděli nesnáze s deštivým argentinským počasím, vymleté cesty, zničenou lokalitu *Gymnocalycium spegazzinii* var. *majo*r a další. I taková je Argentina, ale ty hezčí zážitky vše napraví. Na závěr bylo mezi přítomné slosováno několik rostlin.

Obrázky našich členů

Zavírání sezóny v Chrudimi

Poslední sobotu v měsíci, dne 28. 9. 2013 proběhlo v Chrudimi Zavírání sezóny s předáváním ceny Zlatý Alberto. Letos cenu za celoživotní propagaci kaktusářství dostal předseda brněnského Klubu – **Ing. Stanislav Stuchlík** (na obrázku titulní strany Ostníku vpravo, cenu předává prezident Společnosti Ing. Jaroslav Vích). Přejeme odměněnému hodně dalších úspěchů. (foto KL)

Gymn. denudatum ssp. *necopinum* Prestlé

Má se lišit protaženým tělem, které je na nalezišti Planicia Costeira, Rio Grande do Sul, Brazílie (Pr 876) z části svého těla zapuštěné v písčité zemině, dlouhými jemnými roztřepenými kořeny pronikajícími bahnitou půdou, krátkým a jemným otrněním, a krátce nálevkovitými květy s nazelenalými jícny a silně zašpičatělými, delšími, kovově lesklými okvětními lístky. Semínka u nás nabízel např. Ivan Milt, z nichž pochází tento semenáček. Další informace i s vyobrazením lze najít v článku Neuhebera v časopise Gymnocalycium z roku 2004. (foto Frýdl).

Discocactus horstii Buining & Brederoo

Další dva obrázky jsou malou vzpomínkou na Miroslava Přerovského, který tyto kaktusy dlouhá léta rozšiřoval do našich sbírek. Tentokrát pochází kaktusy ze sbírky Františka Frýdla. *Discocactus horstii* je nejmenším druhem celého rodu a spolehlivě kvete už jako malá rostlina, popsaný roku 1973. Stonek je kulovitého tvaru, až 60 mm velký, cefálium až 20 mm vysoké a široké, žeber 15 - 22, noční květy vyrůstají z cefália, čistě bílé barvy, asi 75 mm dlouhé, 60 mm široké, Pochází ze státu Minas Gerais v Brazílii. Pěstování vyžaduje teplejší zimování, teplota by neměla klesnout pod 12 ℃.

Echinocereus weinbergii Weing.

Echinocereus weinbergii byl popsán už v roce 1912, dnes uváděn jako varieta či ssp. *E. pulchellus*. Malou rostlinu s velkými tmavě červenými až fialovými květy, rozšiřoval jako hybrid, Miroslav Přerovský pod číslem 4754. Už pro tyto nádherné květy si zaslouží být rostlina ve sbírce. (foto Frýdl).

Z literatury

Kakteen und andere Sukkulenten č. 10 / 2010

Koryfanty jsou podle mne v současnosti neprávem pomíjeny. Jejich tvar, vytrnění a květy patří k nejzajímavějším. Dokazuje to titulní snímek kvetoucí ***Coryphanha sulcata***.

Rod ***Anacampseros*** zahrnuje asi 50 druhů drobných sukulentů ze střední a jižní Afriky. Většinou mají zdužnatělé listy, některé i hlíznaté kořeny a hezké jednoduché květy na dlouhém květním stonku. Květy se však rozevírají jen na plném slunci a při vyšší vlhkosti vzduchu, např. před bouřkou. Často jsou samosprašné za vzniku klíčivých semen. Velikostí se hodí do malých skleníčků a za okna, nutné je vydatné větrání a opatrná zálivka. Na zimu mohou být uloženy spolu s kaktusy v suchu při 5 - 8 ℃ na místě aspoň poněkud osvětleném. Propustný substrát a malé kořenáče, v létě při zálivce přidat hnojivo pro kaktusy. Náročnější je pěstování sekce *Amonia*, mající ztloustlou bázi stonku, z nějž rostou početné malé větvičky s přiléhajícími listy. Jediným škůdcem jsou kořenovky a déle trvající vlhko. Článek je ilustrován 16 snímky různých druhů (*Anacampseros albidiflora, baeseckei, filamentosa, karasmontama, retusa* aj.).

Oči parodiofila jistě potěší obrázky ze sbírky parodií, z velké části kvetoucích. Nadšený pěstitel se vypravil na měsíc trvající cestu za parodiemi do Bolívie, přesto píše, že hezčí jsou rostliny řádně pěstované ve skleníku, či v pařeništi. S jejich jmény si velké starosti nedělá, ve sbírce je třídí podle vzhledu a barvy trnů. Semenáčky s počátku rostou pomalu, kvetou ve věku 3 - 4 roků. Sbírku zimuje při 8 - 12 ℃. Jako mnozí jiní není spokojen s tzv. velkorodem ***Parodia***, do kterého někteří řadí jiné, dříve samostatné rody, jako třeba notokaktusy.

Dva krátké články se zmiňují o pozorovaných kuriozitách ve sbírce. Prvá se týká kristátního květu ***Astrophytum caput-medusae***, který při délce 5,5 cm byl 2 cm vysoký, měl jen krátký pestík, téměř zanikající mezi početnými prašníky a žluté korunní plátky. Rameno rostliny, na němž vznikl tento nápadně veliký květ, bylo touto kristátou tak vyčerpané, že zaniklo spolu s odkvétajícím květem. Autor to dokumentuje snímky poupěte a plně rozevřeného květu. (Dovolím si malý doplněk: toto astrofytum bylo nedávno zařazeno do samostatného rodu *Digitostigma.* Myslím, že zaslouženě). Druhou kuriozitu popisuje majitel asi 200 kusů epifytických kaktusů. Pěstuje kaktusy v košících, které v květnu po zmrzlých vynáší do zahrady a věší pod koruny stromů. Tam zůstávají podle počasí zhruba do poloviny října. Kaktusům ve třech košících se na jaře nedařilo, proto je vzal zpět do skleníku. Po dvou týdnech pozoroval časté nálety ptáků do skleníku větracím okýnkem a zjistil, že v jednom košíku je hnízdo se třemi vajíčky, z nichž se vylíhly mláďata pěnice slavíkové. Staří je pilně krmili a po tom, co mláďata vylétla z hnízda a skleníku, vyvěsil opět košík s epikaktusem ´Apulco Sunset´ pod strom. Odměna byla sladká, kaktus se vzpamatoval a bohatě zakvetl (7 snímků).

Třetí článeček přináší fotografii mimořádně zvláštní a dokonce docela hezké kristáty astrofyta, blíže neurčeného. Snímek byl pořízen na nalezišti, které není blíže uvedeno (Mexiko) proto, aby rostlina nebyla ohrožena bezohlednými sběrateli. Kristáta má podobu širokého kužele, postaveného špičkou dolů, který je na horní ploše rozdělen podélně probíhající rýhou. Z ní na obě strany odstupují výrazná žebra, nesoucí areoly a pár úlomků trnů. Určitě by na nalezišti dlouho nezůstala.

Ferocactus schwarzii (podle mexického „lovce“ kaktusů F. Schwarze) byl popsán r. 1955. Má kulovité, později vejčité neodnožující tělo až 80 cm vysoké o Ø 50 cm, 13 - 19 ostrých žeber se světle zelenou pokožkou. Starší oválné areoly téměř splývají, u květuschopných bývá 2 - 5 vyústění nektarových žláz. Trny (3 - 5) jsou nejprve žluté, později šedé, lehce vroubkované a zahnuté, o délce 1,5 - 5,5 cm, krajní a střední se mezi sebou neliší. Poupata rostou v temeni, mají červené, žlutě lemované šupiny. Květ až 5 cm dlouhý o Ø 4 cm má zevní plátky žluté s červeným středním proužkem a se zvlněnými okraji, vnitřní plátky jsou světle žluté, vybíhají do ostré špičky. Prašníky, čnělka i blizna jsou žluté. Roste v mexickém státě Sinaloa na kamenitých skaliscích a ve stržích. Potřebuje živinami bohatý, propustný, lehce kyselý substrát. Vyhledává volné, teplé a slunné místo, ve sbírce je třeba dostatečná zálivka. Zimovat chladně (8 - 10 ℃), na světle a v suchu. Trpí napadením kořenovkou a háďátky. Množí se výsevem, květuschopné jsou asi desetileté rostliny (snímek).

Mammillaria carnea (= masitá) byla popsána již r. 1837. Tělo o Ø 10 cm je až 20 cm vysoké, tmavě zelené, někdy odnožuje. Kuželovité mamle jsou 15 mm vysoké, v mladých areolách je trocha světle žluté vlny. Trnů je obvykle 4 (2 - 6), jsou jehlovité, až 5 cm dlouhé, horní a spodní silnější, někdy přihnuté k tělu, masově červené až šedé barvy. Věnec květů věnčí v dubnu až květnu temeno. Všechny květy se rozevírají najednou, jsou trychtýřovité, cca 2 cm dlouhé a stejného průměru, v různých odstínech růžové barvy, sepály hnědozelené, petály mají okraje zvlněné až zoubkované, bledě růžové s tmavším středním pruhem. Čnělka nazelenalá, blizna světle žlutá, stejně jako prašníky. Plod vyzrává asi po roce, je tmavě červený, semena světle hnědá, cca 0,9 mm dlouhá. Roste v na velké ploše v Mexiku (Pueblo, Oaxaca), ve výškách 500 - 2000 m. Vzhled je velmi různý, stejně jako náchylnost k tvorbě odnoží. Roste ve výživném substrátu, lépe však vytrní v chudší půdě a na slunci. Zimovat v suchu při cca 10 ℃. Proměnlivost vzhledu vedla k popisu variet i samostatných druhů, typický má být počet 4 trnů postavených do kříže, růžová až masově červená barva květů. Je odolná vůči přehmatům pěstitele (2 snímky).

Na otázku „Co je to ***Frailea larae*** ?“ obšírně odpovídají sedmistránkovým článkem autoři Diers a Krahn. Uvádí historii jejího objevu, zmatek kolem popisů (což platí pro většinu frajlejí) a nakonec své vlastní poznatky, pěstitelské zkušenosti s tímto druhem a odlišnosti od dalších čtyř druhů frajlejí, které rostou na východě Bolivie (*F. chiquitana, F. amerhauseri a F. uhligiana*). V souhrnu píšou, že tento málo se vyskytující druh je pokládám za pochybný a za synonymum *F. chiquitana.* Příčinou toho je nedostatek spolehlivě určeného materiálu. Sami vypěstovali semenáčky ze semen nasbíraných v typové lokalitě. Jejich podrobné sledování a porovnávání s podobnými druhy ukázalo, že *F. larae* se zřetelně liší od výše uvedených frajlejí, protože netvoří odnože, má 25 - 31 žeber, na nichž nejsou hrbolky, areoly mají průměr menší než 1 mm, nesou (5-) 11 (-15) krátkých bílých krajních, někdy i jeden střední trn. Na rozdíl od uvedených druhů frajlejí jsou trny vlásčité. Květ je čistě žlutý, často dochází k nasazení semeníku po samooplodnění. (7 snímků a srovnávací tabulka).

Cereusy jsou vždy zpestřením sbírky kaktusů. Vhodným druhem pro amatérské poměry má být ***Samaipaticereus corroanus***, stromovitý, hodně se rozvětvující cereus, který ve volné půdě dosahuje výšky až 3,5 m a má ramena o Ø až 4 cm. Pochází z Bolivie, z okolí vesnice Samaipata, příjmení *corroanus* získal po nálezci Hanibalovi Corro. Autor článku pěstuje tento cereus již více let celoročně ve skleníku, v květináči o Ø pouhých 13,5 cm. V zimě klesá teplota ve skleníku na 7 - 5℃, dává proto brazilské kaktusy blíže k topení, kde je o něco vyšší teplota. Štítu

skleníku ve výšce 2,30 m cereus zatím nedosáhl hlavně proto, že v zimní době klidu následkem chladu nebo sucha konce větví zaschnou, někdy se tak zkrátí i o 50 cm. Při zhruba metrové výšce je květuschopný, na jednom rameni bývá 4 - 6 i více bílých květů ve tvaru úzkého trychtýře, který se otevírá v noci. Autor doporučuje zimovat tento cereus při 10 ℃ a pěstovat jej v substrátu, který nikdy zcela nevyschne (3 snímky).

Doporučené kaktusy a sukulenty: ***Echinopsis (Lobivia) tiegeliana*** (má kulatý tvar těla, o Ø až 6 cm, variabilní otrnění, neodnožuje. Roste na horách jižní Bolivie, potřebuje po celý rok slunné stanoviště, v zimě krátce snese i mráz. Suché a chladné zimování zvyšuje počet květů). ***Epithelantha micromeris*** **subsp.** ***pachyrhiza*** (pochází ze Saltilla v Mexiku. Od typu se liší nápadnými zduřeninami na kořenech a nahnědlými trny. Květy vyrůstají z nejmladších areol v temeni. V přírodě roste v hlíně s kamením. U nás celoročně těsně pod sklem a slabá zálivka, v zimě sucho a teplota cca 5 ℃); ***Melocactus schatzlii*** (= podle Schatzla z botanické zahrady v Linci, nalezen ve výškách 800 - 1000 m ve Venezuele. Tělo bez cefalia je vysoké až 18 cm při Ø cca 20 cm. Bílé cefalium, růžové květy, červené plody. Pěstovat v propustné, lehce kyselé, převážně minerální půdě. V zimě je vhodné spodní zateplení, sucho v prostředí majícím nejméně 10 ℃); ***Gymnocalycium damsii*** **subsp.** ***evae*** (popsali r. 2002 Halda a Horáček růžově kvetoucí gymnokalycium z Bolívie. Zřídka odnožuje a bohatě kvete. Bílé či růžové květy mají Ø 5 cm. Dobře roste v lehce humózním substrátu, v létě chránit před pražícím sluncem, v zimě sucho při cca 5 ℃); ***Gasteria batesiana*** (pochází z jižní Afriky, je velmi variabilní ale v přírodě už není k nalezení. Dobře roste v lehce humózním substrátu a polostínu. Zimovat při teplotě nad 5 ℃, množí se postraními výhony a listovými řízky); ***Titanopsis schwantesii*** (pochází z Namibie a Namaqualandu v jižní Africe. Roste v trsovitě, polštáře drobných rostlin mají průměr až 7 cm. Období květu připadá na naši zimu, žluté, poměrně velké květy se světlejším jícnem se rozevírají na slunci kolem poledne. Bradavčitý povrch napodobuje krunýř želv. Co nejvíce světla po celý rok a slabá zálivka, jinak se deformuje).

MUDr.Vladimír Plesník

Poznámkový notes 2012 – 2.

KL deník z velkého vandru po Chile a Argentině 1. 1. 2012 – 3. 2. 2012

5. 1. 2012 – čtvrtek

Tichá noc mezi kapkami byla skvělá. Ráno se mi zdálo, že je celá poušť vlhká, opar a mraky jako před deštěm, poměrně teplo. Vše se však za pár hodin roztrhalo a bylo nádherné počasí. Jdeme chystat plán na dnešní cestu. K moři z prudkého kopce nezajíždíme a vracíme se po cestě zpět, kde roste *Copiapoa lauii, Thelocephala esmeraldana, Copiapoa longistaminea, Eulychnia iguiensis, Trichocereus chiloensis* var. *zizkaanus* (bod 013). Na další lokalitě bylo spoustu *Copiapoa colunma-alba, longistaminea* či *Thelocephala esmeraldana* (bod 014). Vracíme se zpět na hlavní cestu R5 a jedeme směr TALTAL. Z hlavní cesty se sjíždí vlevo a před TALTAL zastavujeme u cesty na lokalitě *Copiapoa cinerea* (bod 015). Ve městě natankujeme benzín, je tu jen jedna pumpa z doby Alienda, hlavně že máme plnou nádrž. Dokupujeme chleba a vodu.

Copiapoa colunma-alba, Esmeralda, 5. 1. 2012

Copiapoa lauii a *Thelocephala esmeraldana* na lokalitě Esmeralda, 5. 1. 2012

Za městem je odbočka do údolí Quebrada San Ramon, kde se jde pěšky řečištěm asi dvě hodiny do kopce na lokalitu *Copiapoa krainziana*. Roste zde spoustu dalších kaktusů jako *Copiapoa rupestris, tenebrosa, Pyrrhocactus hankeanus, Trichocereus chiloensis* var*. zizkaanus, Oxalis* sp. a další. Je to fantastická lokalita, i když je to pěší výlet na půl dne. V TALTAL jsme poobědvali grilovanou rybu, protože výlet spálil všechny kalorie. Procházka údolím i s prohlídkou kaktusů trvala od 15 – 19 hodin. Po cestě jsme potkali R. Mũllera s manželkou z Lipska, od kterého jsem měl některé informace. Ten už se z lokality vracel zpět. Bylo to krátké, ale velmi milé setkání. Po návratu do města jsme už zůstali na nocování u moře, jen jsme si zajeli

pro pivo, které po vysušení v kaňonu velmi bodlo. Vlny v moři byly velmi velké, takže se nedalo koupat, občas vyskočil z vody lachtan, létalo zde spousta kormoránů, racků, pelikánů atd. Před zatměním jsme postavili stany a poslouchali hučení mořských vln. Nevím, jak se bude v takovém kraválu spát.

Copiapoa krainziana, Taltal, Quebrada de San Ramon, 5. 1. 2012

Copiapoa rupestris a *Pyrrhocactus hankeanus*, Taltal, Quebrada de San Ramon, 5. 1. 2012

Copiapoa haseltoniana, za městem Paposo, 6. 1. 2012

Copiapoa solaris, před Antofagasta, cesta kolem moře, 6. 1. 2012

6. 1. 2012 – pátek

Burácení vln mě v noci často budilo, horší však bylo, že v noci přijel nějaký karavan a postavil se hned vedle nás, i když v okolí bylo plno místa. Brzy ráno zase ještě za tmy odjeli. Tradičně je ráno pod mrakem, většinou se mraky roztrhají až kolem poledne. Je však příjemné teploučko, při dadáčku sledujeme létající ptáky nad vodou, vlny jsou příliš velké, než abychom vlezli do moře. Vyrážíme na sever směr PAPOSO po pěkné asfaltce, kolem nádherného skalnatého pobřeží. Na vrcholcích skal sedí ptáci, ale nedají se fotit, je to příliš daleko. Zastavili jsme za PAPOSO nafotit *Copiapoa haseltoniana*. Tyto rostliny rostou na rozsáhlém území a vyskytovaly se ještě spoustu kilometrů. Na další lokalitě jsme společně našli ještě *Neochilenia paucicostata* var. *viridis* či *Trichocereus chiloensis* var*. zizkaanus*. Ptali jsme se cestářů na cestu kolem moře, jestli je průjezdná až do ANTOFAGASTY, silničáři tvrdili, že ano. Krajina kolem moře je fantastická. Náhle se na jednom místě objevily hodně popálené, ale i pěkné *Copiapoa solaris*. Dojeli jsme až do míst, kde cesta kolem moře končí a pokračuje do hor. Za celou dobu jsme nikoho nepotkali, už zde žádná auta nejezdí, jen místní lidé co sbírají a suší mořské chaluhy. Když vyjíždíme do hor, náhle se za námi objeví auto. Zastavili jsme na protáhnutí kostí a nafocení pěkné krajiny. Nechali jsme projet dva mladé kluky, kteří jeli na výlet, tvrdili, že je to správná cesta do ANTOFAGASTY. Cesta do hor byla zcela v dezolátním stavu a několikrát jsme ve štěrku zapadli, stejně jako kluci před námi. Společně jsme si pomáhali s vyprošťováním, až asi dva kilometry před vrcholem jsme vůbec neprojeli. Jeden z klučinů se šel podívat dále a po návratu sdělil, že se nedá vůbec projet. Všichni jsme se pak vraceli zpět. Oni tam někde zůstali a zkoušeli další cestu přes hory. My jsme se vraceli zpět po cestě kolem moře asi 150 km až do PAPOSA. Projeli jsme kolem známé lokality *Copiapoa solaris* a o kus dále Petra uviděla z auta malé trsovité kaktusy *Copiapoa ahremephiana*. Zastavujeme, fotíme, dokonce mají pár semen. Určujeme ji jako *Copiapoa variispina*, po prohlédnutí literatury, upřesňuji jako synonymum pro *C. ahremephiana*. Pomalu se začíná stmívat. Auto má nějaké problémy už od výjezdu do hor a tak Martin jede pomalu, říká, že slyší něco klepat, i když jsme se dívali pod auto, nic jsme neobjevili. To už nedojedeme ani do PAPOSA, zastavujeme asi 42 km před městečkem na břehu moře, chráněni před větrem skalami. Už za tmy stavíme stany, vlny burácí a připomínají denní bouřky. V tom se kolem nás po cestě přehnalo několik motocyklistů. Zpočátku asi osm, ale postupně další a další. Že by to byl předvoj DAKARU nebo jeho organizátoři? Pravděpodobně však jen parta motorkářů na výletě nebo účastníci nějaké místní soutěže. Dali jsme si večerní polévku a po krátké diskuzi zalehli. Motorky přestaly jezdit, vlny za skalami duněly, musí mít ohromnou sílu.

Neochilenia paucicostata var. *viridis, Copiapoa ahremephiana, Trichocereus chiloensis* var*. zizkaanus*

7. 1. 2012 – sobota

Rozednívá se pár minut před 7. hodinou, což je signál ke vstávání. Příjemné teplo, téměř bez větru, ale opět mlhy, mraky a zataženo jako před deštěm. Tradiční rituál, kafíčko, balení, hygiena, dopsání deníku a frčíme dál. Musíme se dostat do PAPOSA a odtud po lepší cestě do ANATOFAGASTY. V místě zvaném CHUMINGA je vidět cesta do hor. Auto začíná stále více tříškat, Martin jede krokem. Stačím sledovat, co tu roste, třeba *Mesembryanthemum crystalinum, Calandrinia* sp. a něco z *Verbenaceae* jako *Junelia, Oxalis* apod. Asi 15 km od PAPOSO jsem fotil květy *Eulychnia iquiquensis*.

Eulychnia iquiquensis, 15 km od Paposo, 7. 1. 2012

Při další zastávce jsme nafotili na skalách pelikány. Nedaleko bylo letní sídlo na prodej, bouda z kartonu a plachty. Kolem poledne jsme dorazili hlemýždím tempem do PAPOSO, nakoupili jsme pití a banány. Servis zde není, ale do ATOFAGASTY už vede asfaltka a auto na rovné cestě netluče. Ovšem je to přes 150 km. Mraky se roztrhaly a začíná být zase teplo. Na „haldách“, to je kopcích není ani

jedna rostlinka. Cesta rychle stoupá do výšky 1500 m a více. Kolem 2000 m se výška už udržuje s malými rozdíly stejná. Do ANTOFAGASTA jsme dorazili kolem 15. hodiny. Je to velké město, najít autoservis a navíc v sobotu, je velký problém. Jezdíme sem, tam, podle doporučení u pumpy, problém však komplikují jednosměrné ulice. Ale to už známe z dřívějška. Opravna aut LEÓN je zavřená, ale hlídač nás odkazuje na jinou, jen o kousek dále. Ani zde jsme však nepochodili, prý autorizovaná opravna v okolí vůbec není. Jedeme dále po asfaltce směr CALAMA, auto po rovné cestě nedělá zatím problémy. Asi po 30 km přišla krátká písečná bouře, že nebylo vidět na krok, spíš se náhle zvedl mrak písku, za chvíli bylo po všem. Neodbočili jsme na CALAMU, ale jeli stále po R5 a následně odbočili směr TOCOPILLA. Někde jsme prošvihli monument „Ruka pouště“, nedá se nic dělat, kaktusy jsou přednější. Sjíždíme z kopců a jedeme hned k pláži hledat vhodné místečko na spaní. Kolem města je to u moře jako na smetišti a smrad od moře celkem odpuzuje. Ve městě je to sice trochu uklizené, ale je tam spousty lidí. Je sobota a navíc všude hraje hudba, jak říkám: na plné kule, stejný rytmus duc-duc. Raději dále od lidí stavíme stany kousíček od břehu. Na ostrůvku nedaleko nás řvou lachtani. Špatně se proti slunku fotí a navíc jsou dost daleko. Společně tam hnízdí několik druhů ptáků. Už za tmy vaříme gulášovku, dal jsem si až moc. Burácení vln je tlumeno skalami, za kterými jsme stany postavili, aby byly chráněny před větrem. Ten se v noci uklidnil. Ve tři hodiny ráno přijelo auto, zastavilo vedle nás a mládež se šla podívat na pláž. Pak si stoupli vedle auta a hlasitě se bavili při reprodukované hudbě v autě. Až je to přestalo bavit, tak po chvíli odjeli o kousek dále, hudba však zněla až do rána.

8. 1. 2012 – neděle

Toto ráno nebylo pod mrakem, ale už od rána bylo jasno. Bylo to poznat na stanech, které byly celé od vlhké rosy a mořské mlhy. Nechávám vše trochu vysušit, ale nějak se nedaří. Dnešní plán je hledat *Eriosyce lauii*, ovšem, jestli nám to dovolí stav našeho auta. Po hrbolaté cestě k moři to dost třískalo. Cesta nahoru do kopců je vidět už města hned nad přístavem. Poslední koupel v moři, nafotit ptáky a lachtany z jiného světla a můžeme vyrazit. Jezdíme městem všemi uličkami až na konec, avšak nájezd jsme nikde nenašli, přestože na Gogole Earth je cesta dost zřetelně vidět. Je zde jen vysoká stěna bez nájezdu. Zkoušíme to z dalších stran, ale situace se opakuje, opět nemůžeme najít nájezd do hor. Nakonec vjíždíme do jednoho údolí, vyjedeme od moře do výšky asi 500 m a cesta končí, těží zde kámen. Šli jsme dále pěšky do výšky 700 m, Martin dokonce 850 m, ale nic jsme nenašli. Z vrchu byla vidět ještě jedna, poměrně široká cesta údolím blíže k moři. Pokusíme se tam dostat. Znovu se to nepodařilo. Den značně pokročil, bereme benzín a vyrážíme směr CALAMA. Po výjezdu na hory asi 1000 m, je odbočka na TAMAYA (bod 026). Dobrá široká prašná cesta, stále ukazovala dobrý směr. Asi v polovině cesty jsme narazili na elektrické vedení z TOCOPILLA a malou rozvodnu, kde pracovali i v neděli lidé. Najednou nás dojel jejich pracovník a říkal, že se máme vrátit, že to je privátní pozemek a cesta je jen pro čtyřkolky, navíc se z kopce po úzké cestě mají vracet dvě auta. Byli jsme ve výšce 1280 m, do cíle chybělo snad jen 4 - 5 km (bylo to nejblíže, jak jsme k zadanému bodu dostali a směr byl dobrý) Za chvíli jel řidič zpátky zkontrolovat zda jsme odjeli, tak jsme to vzdali a vrátili se zpět. Asi to byla ta správná cesta, možná jsme to měli dojít pěšky. Jedeme po hlavní asfaltové cestě do CALAMA. Nabíráme benzín a pokračujeme směr turistické centrum na SAN PEDRO DE ATACAMA. Asi 500 m před odbočkou na RIO GRANDE vidíme tmavé *Maihueniopsis atacamensis*. To už jsme vyjeli do výšky 3378 m, pak to začalo zase

pomalu klesat. V pozadí je vidět pohoří šestitisícových sopek s bílými vršky. Sjíždíme z výšky asi 2500 m a těsně před městem je odbočka na VALLE DE LA LUNA. Blíží se večer a to má být nejlepší čas na krásnou podívanou. Vjíždíme do NP, vstup stojí 2000 CHS. Fotíme nádherné scenérie a postupně se dostáváme k dunám. Zastavila nás hlídačka parku, že už jdeme pozdě a měla pravdu. Chyběli nám tři minuty, abychom viděli západ slunce na dunách. Přesto i následující snímky jsou skvělé. Jak tady bývá zvykem, po západu slunce se rychle setmí. Už za tmy hledáme nocleh, projíždíme krajem města SAN PEDRO DE ATACAMA, ale vracíme se zpět do pouště, kde stavíme kousek od cesty stany. Snědli jsme jen konzervu, nějaké mořské škeble s chlebem. Už v noci mě to celou dobu dělalo v břiše revoluci. Nad ránem jsem už musel běžet, prostě průjem jako prase.

Maihueniopsis atacamensis, San Pedro de Atacama, odbočka Rio Grande, 8. 1. 2012

9. 1. 2012 – pondělí

Toto ráno zdá se mi být poněkud chladnější, než obvykle. Je vidět, že jsme výše a na poušti bývají rána dost chladná. Během hygieny, balení atd., jsem si musel ještě několikrát odskočit. Beru patřičné léky, aby mě průjem nechytl ve městě. Fotil jsem nádherný východ slunce. Vyrážíme směr vřídla EL TATIO. Po cestě zastavujeme na focení pěkných *Cumulopuntia boliviana* var*. ignescens*. Kousek dále rostly *Trichocereus atacamensis*, které se začínají objevovat stále častěji. Jestliže mi bylo ráno na poušti dost zima, po výjezdu do hor ve výšce 4330 m bylo příjemně teplo, nebyl prakticky žádný vítr, sluníčko pralo v 10. hodin na plné pecky. Krajina se změnila, rostou zde trsy trávy, *Azorella compacta* apod. Po levé straně je VOLCANO APAGADO. U laguny jsme fotili plameňáky. I dál se krajina mění ve zcela pustou náhorní plošinu, 4200 – 4300 m, podobné jakoby u nás povláčené velké širé rodné lány, ale zde nic neroste. Při příjezdu na vřídla EL TATIO začal foukat studený vítr, přihnaly se mraky a za chvíli začalo i drobně pršet. Všude dokola stříkají vřídla

s bílou párou. Některé stříkají méně, některé více, nebo na chvíli vůbec, aby po chvíli začaly stříkat znovu. Jeli jsme dále kolem celé SALINY, kde na konci bylo teplé jezírko. V dáli byly zasněžené vrcholky šestitisícových vulkánů a venku začíná zima. Neodolali jsme a šli jsme se do jezírka vyhřát. Bylo to super, vyhřáli jsme prokřehlé těla, ale museli jsme dávat pozor na vyvěrající vřídla ve vodě, aby nás neopařily. Za pobytu v bazénku začalo drobně pršet. Vyfotili jsme se a šli se vyhřát do vytopeného auta. Všude kolem roste kopcovitý *Cumulopuntia boliviana* var. *ignescens, Azorella compacta* a další zajímavé rostliny, a to vše ve výšce kolem 4300 m (přejezd byl ve výšce 4510 m).

Cumulopuntia boliviana var. *ignescens,* El Tatio, 4 300 m.n.m., 9. 1. 2012

Perezia pupurata, před Reserva Nacional Los Flamengo, 4650 m.n.m., 10. 1. 2012

Vracíme se zpět, ještě fotíme lamy a plameňáky. Jestliže auto netřískalo na asfaltkách, tak nyní přestalo bouchat i po hrbolatých prašných cestách. Po 60 km začínáme sjíždět ze čtyř tisíc zpět do SAN PEDRO DE ATACAMA. Nakoupili jsme jídlo, pití, nabrali benzín, dali si v restauraci kafíčko a rozjeli se na hranice. Už ve městě byla hraniční kontrola. Měli jsme menší problémy, protože nám nedali vstupní razítka do CHILE, prostě nebyla ta patrola. Nakonec mávli rukou a pustili nás zpět na hranice. Hned po výjezdu za městem je odbočka na PASO JAMA. Na hranice je to 160 km, blíží se večer a musíme se ubytovat. V TOCOPILLA jsme dostali od starších lidí, kterých jsme se ptali na cestu, flašku vína a ještě nás chtěli pozvat na oběd. Teď jsme ji večer vypili.

Lumír Král

Opustil naše řady

V letošním květnovém čísle Ostníku jsme vzpomínali 75. narozeniny našeho dlouholetého zapáleného člena pana Radomíra Januse. Uplynula krátká doba tří měsíců a přišla velmi smutná zpráva, že nás pan **Radomír Janus** dne 17. 8. 2013 navždy opustil. Už několik let měl problémy s chůzí, kdy jej bolela kolena a byl s nimi i na operaci. Při poslední procházce upadl a zlomil si rameno, pátý den po operaci došlo v nemocnici k zástavě srdce. Radomír Janus se narodil 2.5.1938 a byl našim pravidelným účastníkem všech schůzek i dalších kaktusářských akcí prakticky padesát let. Když jsem vstoupil mezi ostravské kaktusáře v první půli sedmdesátých let, byl Radomír Janus už zkušený pěstitel kaktusů, nadšený tělem i duší. Často jsme se potkávali i na jiných zahradnických výstavách, byl to prostě nadšený pěstitel, který se rád podělil o své dlouholeté zkušenosti. Bohužel mám k dispozici obrázky, které už v Ostníku jednou byly, ale pro vzpomínku je zveřejňuji znovu. Ostravští kaktusáři ztratili dalšího dobrého kamaráda a pěstitele, který své kaktusky pěstoval na chalupě ve Frýdlantu n. O. Nikdy nezapomeneme. Čest jeho památce !

Nerozluční kamarádi Jan Spál a Radomír Janus sedávali na schůzkách vedle sebe

Informace

--- **12. 10. 2013 – Sympozium v Brně** se koná v sálu Úřadu městské části Brno-Lišeň, Jírová 2. Tramvaj č. 8, autobus č. 56, 79, parkoviště i restaurace v místě konání, (už to tam párkrát bylo). Program: v 9. hodin zahájení, 9,15 hodin Tomáš Kulhánek - nejhezčí naleziště gymnokalycií v Argentině, 11. hodin Oldřich Fencl - Poušť Chihuahua, následuje oběd, ve 14. hodin Jan Gratias - kaudiciformní sukulenty v našich sbírkách, 15,45 hodin Stanislav Stuchlík - rod *Notocactus* 2. část.

--- **4. 11. 2013** – přednáška: **Otakar Šteffek** - fyziologie rostlin - aneb jak funguje rostlinné tělo

--- !!! **POZOR ZMĚNA** !!! **Mikulášská schůzka v pátek 13.12. 2013**, tradičně v restauraci Oáza (konečná tramvajová zastávka Vřesinská, směr koupaliště) s přednáškou **Ivo Žídka ze Staříče** – o poslední cestě po Madagaskaru.

--- Schůzky pěstitelů kaktusů a jiných sukulentů s promítáním obrázků a přednáškou se konají **každé první pondělí v měsíci** (mimo letních prázdnin) v 17. hodin, ve **Stanici přírodovědců v Ostravě-Porubě** (Čkalovova ulice, u zimního stadionu). Přijďte mezi nás.

--- Informace týkající se činnosti Klubu kaktusářů v Ostravě i příspěvky do Ostníku zasílejte na adresu předsedy: **lumir.kral@seznam.cz**

Nabídka, poptávka

Známý gymnofil Ing. Miloslav Werner zaslal seznam semenáčků a semen z letošního roku, navíc, kdyby někdo chtěl, přidal ještě semena starší. Pokud si pamatuji, rakouský zahradník psal o několikaleté klíčivosti semen gymnokalycií, tento článek dokonce překládal do Gymnofila.

Semenáčky jsou 2 až 4 cm v průměru, cena je 15,- Kč za 1 cm:

G. cardenasianum, G. sp. HU79 (*horstii*), *G. monvillei* typ, *Pseudolobivia ducis-paulii*, *Lobivia horrida, Lobivia walterspilei*, fial. květ

Semena 2013, cena porce 5,- Kč:

G. gibbosum nobile, *G. monvillei* dl. žl. trny, *G*. sp. Chepes V (*boszingianum*), *G. monvillei* plochá rostlina, *G. monvillei* typ, *G. monvillei* zkroucené trny, *G. horridispinum, G. gibbosum nigrum, G. spegazzinii* Boszing, *G. spegazzinii* typ, *G. leeanum*, *Echfscts. pentacanthus, Pseudolobovia fiebrigii*

Semena 2011:

Mediolobivia směs, *Pseudolobivia rojasii* (fial. květ), *G. gibbosum* typ, v. *nobile,* v. *nigrum,* v. *albispinum*, *G. denudatum* růž. květ, *G. castellanosii, G. capillaense, G.* sp. 232 krásná (Zavadil) asi *bayrianum*.

Informace na e-mail: miloslav.werner@email.cz

Adresy autorů:

Král Lumír, e-mail: lumir.kral@seznam.cz
MUDr. Plesník Vladimír, e-mail: vplesnik@volny.cz

OBSAH – ŘÍJEN 2013

Z naší činnosti	114	Opustil naše řady	126
Obrázky našich členů	114	Informace	127
Z literatury	115	Nabídka, poptávka	127
Poznámkový notes 2012 – 2.	117		

OSTNÍK

Vydavatel: Klub kaktusářů v Ostravě, říjen 2013
Šéfredaktor: Lumír Král, O. Synka 1815, 708 00 Ostrava – Poruba, tel.: 605058070.
Objednávky a distribuce: Ing. Skoumal Vladimír, M.Bayera 6038, 708 00 O.-Poruba, mobil: 724137021

Gymnocalycium denudatum necopinum, PR 876, Planicia Costeira RGS
Discocactus horstii

Echinocereus weinbergii, hybrid, Přerovský 4754, (foto na zadní straně: František Frýdl)